

Notat fra befaring til Ammerud skole, Høybråten skole og Undervisningsbygg, fredag 01. juni 2012.

I forbindelse med at Rådmannen snart skal levere sin innstilling i skolesaken, inviterte Asker kommune FAU og Brukerrådet for Vendla- og Nesøya barnehager til en befaring på tilsvarende skoleprosjekter. Skoleledelsen på Nesøya skole var også representert.

Både Ammerud og Høybråten skole hadde elevene på skolen samtidig om det ble bygget ny skole. Ammerud er nærmest helt tilsvarende prosjektet på Nesøya, Høybråten mer omfattende.

Ammerud skole

På Ammerud møtte vi rektor og tidligere FAU-leder.

Ammerud er den mest sammenlignbare skolen, med nytt bygg som ble bygget ved siden av det gamle.

- Før møtet hadde rektor spurt lærerne hva de husket fra byggeperioden. Responsen var: «Merket vi det da? Husker ikke verken mye stress, bråk eller uro.»
- Elevenes sikkerhet var det viktigste. Byggeplassen var hellig. Ingen hadde lov til å gå innenfor gjerdene. Kun noen som hang på gjerdet i begynnelsen – men det ble det slutt på. Var et vanlig nettinggjerdet. 2 meter høyt. Elevene hadde ikke lov til å berøre gjerdet. Steinsprut var ikke et tema. Bygget nytt fortau. Hadde skrevne beredskapsplaner. Satte opp konkrete regler alle måtte forholde seg til.
- Kompromisset aldri på HMS.
- Rektor hadde møter med byggherre og Undervisningsbygg hvor de gjennomgikk i detalj hele området, hvor byggegjerdet skulle stå, tungtransport, hvilke områder elevene hadde mulighet til å være på. Tungtransport skulle ikke skje rett før og etter skoletid, heller ikke i storefri. I skoletiden måtte de ha følgemann på bil.
- Kun en innfartsåre til skolen. Hadde anleggstrafikk og barna på samme vei.
- Ingen farlige hendelser.
- Det var positivt at barna var opptatt av byggeplassen. Ikke forstyrrende. De fikk gleden av å se en ny skole reise seg. Skapte identitet til skolen og prosjektet.
- De brukte byggeprosessen til å lære noe. Elevene fikk være med å observere. De hadde prosjekter knyttet til byggeprosessen som for eksempel kildesortering. Byggingen gikk ikke utover læringsmiljøet eller elevenes konsentrasjon. Elevene var veldig opptatt av byggingen utenfor vinduene i begynnelsen, etter hvert merket de den ikke. Om læringsmiljø, sikkerhet og arbeidsmiljø:
 - Kun gymfaget måtte hensyntas.
 - Var det noen økning i konfliktene? Nei – ikke som vi sitter igjen med i ettertid.
 - Hadde hyppigere uteskole
 - Læring i forhold til å få gjennomført planene gikk sin gang
 - Hvilke tiltak hadde dere for å bygge fellesskap i perioden? Var på noen skolebesøk. La noe planleggingstid utenfor skolebygget. Brukte året i byggeprosess på å forberede oss på å drive skole i nybygget (med baseskole som var annerledes enn ved gamle skolen)
- Støv reduserte de med bruk av vann. Opplevdes ikke som et problem.
- Uteområdet ble kraftig redusert. Vi så på tegningene at uteområdet ikke var større enn det Nesøya vil få. De hadde 550 elever og løste dette med delt storefri. Dette førte til at lærerne mistet et kontaktpunkt – dette tok de igjen med flere fellesmøter og sosiale arrangementer.
- Støy. Det var noe støy under pælingen. Men vi visste alltid når det ville bli støy og kunne forholde oss til det. Vi hadde ingen ekstra støyreducerende tiltak. Vi holdt vinduene lukket og åpnet heller dørene til klasserommene for å lufte.
- Alt handler om god informasjon og innstilling. Jeg hadde lærere som tenkte at dette skal vi klare fordi det blir fantastisk å få ny skole.
- Satte som krav at rektor måtte ha kommunikasjon med de ansvarlige for byggeplassen. Ble løpende informert.
- Hadde ekstra foreldremøter ved oppstart og informerte lærerne fortløpende og trakk ulike grupper av lærere med.
- Planlegging er viktig. Så hele skoleåret under ett og la for eksempel idrettsdagen til en støyende periode.
- Mistet gymbygget – kompenserte med skidager og friidrettsdager og tenkte at barna kan klare seg uten gym i en periode.
- Brukte nærområdet mye. Tok for eksempel de store barna som ville spille fotball med til en fotballbane i nærheten i storefri.
- Brukte feriene. Rev gymbygget først i en sommerferie. Så rev de det gamle skolebygget i neste sommerferie.
- Byggeperioden påførte rektor mye arbeid, men hun mente at arbeidsbelastningen ville vært like stor om hun var et annet sted da det var nybygget som var mest tidkrevende.
- På spørsmål om byggeperioden konkret tok mye av lærernes tid, svarte hun at de holdt sine ordinære ukentlige møter og at det ikke var noe utover det.
- Til slutt ble rektor spurt om følgende oppsummering stemte, noe den gjorde:
 - opplevd dette som sikkert for elever og ansatte
 - Opplevd forutsigbarhet i skolehverdagen

- lærere var innstilt og motiverte til å drive skole i nærheten av byggeplass

Morten Steen, den gang leder av driftstyret og FAU:

- Som foreldre følte vi at det aldri ble kompromisset på sikkerhet.
- Det handler om samarbeid. Viktig at alle vil! FAU samarbeidet tett og godt med rektor.
- Det handler om vilje. Målet var en ny fin skole.
- Støy og støv var ikke noe problem.
- Han er nå FAU-leder på ungdomsskolen og kan ikke se at elevene som var med på byggingen, er noe dårligere faglig sett på noen måte.
- Bussing kan på papiret se mekanisk og greit ut, men virkeligheten er ikke sånn. Barn kommer for sent, busser blir forsinket og skolen har ikke kontroll med alt som skjer før barna kommer til skolen. I tillegg er det farlig med trafikken og barna må forholde seg til et nytt sted.
- Hvis man velger å busse, mister skolen sin identitet i denne perioden, mens hvis man velger å bli, bygger man identitet.
- Hvis vi hadde hatt et slikt alternativ som dere har på Nesøya, ville FAU ha samlet seg og funnet ut at vi ikke ville busse barna bort, men bli på skolen.

På direkte spørsmål, var både rektor og Morten Steen klare på at de ville valgt det samme igjen, selv om de hadde hatt en egen erstatningsskole de kunne busset til.

Høybråten skole

Dette var et mye mer omfattende prosjekt enn Nesøya skole. To nybygg + rehabilitering av gammel skole. 610 elever.

Her møtte vi rektor.

- Byggestart 2005. I forkant fikk skolen lov til å uttale seg om hvordan vi ville gjøre det i forhold til skole i drift.
- Dette var et OPS-prosjekt, offentlig-privat-samarbeid, som ga noen egne utfordringer.
- Alternativet til å bli var å splitte skolen på ulike skoler. Dette ønsket han ikke. Rektor ønsket skole i drift og fikk støtte fra foreldrene.
- Hadde en veldig begrenset skolegård i byggeperioden. I en periode hadde han tre ulike timeplaner for elevene, med ulike friminutter.
- Begrenset mulighetene for gym fordi gymsalen var avstengt.
- Elevene flyttet mellom bygg og paviljonger i ulike deler av byggefasen.
- Ville ikke ha byggeaktivitet i samme bygg som barna gikk i. Ble sterkt frarådet dette og unngikk det.
- Angrer ikke i ettertid på skole i drift.
- Personalet merket lite til byggeprosessen. Opplevde ikke ulempene som noe særlig. Dette kunne representanten for brukerrådet i barnehagen, som hadde snakket med en lærer ved Høybråten, bekrefte. Læreren kunne fortelle at det var to suksesskriterier: Godt samarbeid og miljø mellom lærerne og god informasjonsflyt fra ledelsen. Hun var svært fornøyd med begge deler.
- Byggegjerdet ble forhøyet fra 2 m til høyere. Bygde tett gjerde.
- Var ikke fortau på den tiden, slik at skoleveien ble sikret med murblokker for å skjerme elevene.
- Riggområdene lå på baksiden av skolen og inn en annen vei. Men da paviljong- elementene skulle ut, måtte de ut gjennom skolegården. På spørsmål om hva han opplevde som mest kritisk i byggeperioden, var det disse dagene han framhevet.
- Under skole i drift hadde de tomt på 5 mål inkludert skolebygg, så utearealet var lite.
- Prøvde å unngå at foreldrene kjørte barna til skolen. Hadde «gå-til-skolen» aksjoner.
- Gjorde det noe med arbeidsmiljøet at skoledagen ble splittet? Vi hadde en del fellesarrangementer med lærerne.
- Vi hadde de laveste og beste Olweus-tallene våre fra 2007 – midt i byggeperioden. Tallene viste liten grad av mobbing. Stor tilfredshet fra brukere og elever.

- Rektors oppskrift på suksess: Involvering og informasjon. Hadde tett samarbeid med FAU; foreldrene som jo representerer brukerne av skolen.
- Støy og støv: Opplevde ikke dette som noe problem. Var en del sprengningsarbeid som lager støy. Særlig første høsten. Tok salvene etter undervisningstid. Hadde tett samarbeid med Skanska – all varelevering kom enten før SFO-start, etter skoletid eller midt på skoledagen når elevene var inne. Sprengingene kjørte de på ettermiddagene.
- Hvordan taklet elevene hverdagen? Elevene var innforstått med det som skjedde og gledet seg til ny skole.
- Forhøyet gjerdene for å sikre barna, etter krav fra FAU. Barna holdt seg godt unna. Ingen skader i byggeperioden.
- Rektor gikk selv HMS-runder hver dag
- Rektor ville gjort det samme om igjen. Jobbet helt enormt mye – men mente han ville gjort det uavhengig av hvor skolen hadde ligget i byggeperioden.
- Både elever og lærere opplevde at sikkerheten ble ivaretatt.
- Det ble vist til samtale med tidligere FAU-leder på skolen som på den tiden hadde ei jente i andre klasse. Hun var svært fornøyd med gjennomføringen og ville kjempet for å bli, hvis alternativet var å busse til erstatningsskole.
- Skolen allierte seg med borettslag i nærområdet for tilgang til ballplasser osv.
- Hva opplevde rektor som positivt ved å være i nærheten? Både ansatte, foreldre og elever synes det var spennende å se skolen bli reist.
- Støv. Kom en del støv inn i huset. Så det på de mørke gulvene.
- Ingen forsinkelser i prosjektet. Alt ble levert innenfor alle frister.
- Hadde knapt noen saker fra foreldre og elever i perioden. De ville også gjort det igjen.
- Råd til rektor på Nesøya: sørg for at rektor har rikelig med tid for å følge opp bygget. Og god dialog.

Undervisningsbygg

Her møtte vi de to prosjektlederne som hadde ansvaret for byggeprosjektet på Ammerud og Høybråten skole.

Vi fikk en presentasjon av hvordan Undervisningsbygg tenker rundt sikkerhet. Kravene til entreprenøren spesifiseres før anbudsrunden. Det er prosjektleder som har ansvar for å stille disse kravene, men skolen blir involvert.

- Klare regler, en SID-plan, lå til grunn i konkurransen
- Skisse/krav til faktisk løsning (gjerder, port, adkomst, trafikkisikring, vakt (følgemann) med mer)
- Faste HMS-befaringer i grensesnitt mellom skole og byggeplass med påfølgende møte
- Egne SJA analyse knyttet til grensesnittet (kran, større transportere, støvende og støvende arbeider med mer)
- Løpende kommunikasjon mellom byggeplass og skole
- Informasjon til nærmiljøet
- Bygget gjerdet tett og høyt – laget en aktivitetsvegg opp mot veggen som man kunne sparke ball mot.
- Viktig å tenke på hvordan barn faktisk vil gå på skoleveien når man sikrer. Barn finner seg ikke i unødvendige omveier.
- Entreprenøren må holdes stramt i ørene for at sikkerheten til en hver tid følges.

- På Høybråten var det så trangt at prosjektlederen ikke vet om hun ville gjort det igjen. Men på Ammerud var dette annerledes.
- Porten bør det være automatisk lukker på eller helst en egen ansatt som passer på porten.
- Strikse prosedyrer på brukerprosess.
 - Sitter tillitsvalgte og FAU i møter. Gjennomgår SID-plan (SID står for skole i drift).
 - Arbeidsmiljøutvalget (AMU) behandler skole i drift.
- Oslo kommune ønsker å standardisere og har strammet inn på brukermøter. Har 5-7 møter på hvert prosjekt i forprosjektet og så noen møter etterpå.
- Byggeleder og prosjektleder har ansvaret for at HMS følges på byggeplassen.
- Hovedverneombudet lurte på hvordan støy påvirket arbeidsmiljøet. Svar: Gjorde en del støyarbeid etter skoletid og ga tydelig beskjed på forhånd om at nå blir det to dager med støy. Da må man holde det man har sagt. Gir forutsigbarhet. Ingen andre ekstra støytiltak.
- Undervisningsbygg har ingen erfaring med at noen elever i SID-situasjon har vært skadelidende i forhold til læringssituasjon.
- Ifølge prosjektlederne er politikken i Oslo nå at barna på grunnskolen skal bli i sitt nærmiljø så fremt det er mulig, særlig elevene på barneskolen.